

دکتر «اسکات لوکاس»، استاد روابط بین الملل و آمریکاشناسی دانشگاه بیرمنگام انگلیس، در گفت وگو با «شرق»:

پادزهر ترامپ، گفت وگو است

پود اما موجب شد نه تنها رابطه میان آمریکا با ایران، بلکه رابطه میان این کشور با خاورمیانه نیز خراب شود. درواقع تصویر آمریکا در ایران و خاورمیانه آسیب دید. چون مردم ایران، با همه بینش و حتی انتقادی که به سیاست های آمریکا دارند، یک ایده آلی از آمریکا در ذهن دارند. اینکه آمریکا کشوری آزاد است و ارزش دموکراسی و قانون در آن محترم است و اعلامیه آزادی دارد. حتی اگر به اختلافات بین دو کشور آگاه باشند، این بخش از چهره آمریکا را هم می شناسند. اما این اقدام ترامپ این تصویر و این اعتماد را شکست. این رفتار حتی روابط آمریکا با کشورهای اروپایی را تحت تأثیر قرار داد. برای مثال، دونالد توسک، رئیس شورای اروپا، گفته ترامپ یک تهدید برای اتحادیه اروپاست. نگرانی هایی هم

درباره پیمان های بین المللی ناتو و پیمان آتلانتیک وجود دارد، درباره همکاری هایی که آمریکا با هم پیمان هایش در خاورمیانه داشته هم نگرانی هایی ایجاد شده است. همه اینها نشان می دهد درحال حاضر آمریکا استراتژی مشخصی ندارد.

۷ شما به دعوت دانشگاه تهران سفری به ایران داشتید. در آن سفر، شما به عنوان یک آمریکایی که مطالعات آمریکا تدریس می کند، به ایران دعوت شدید. از حال و هوای آن سفر بگویید؟

هر روز به یاد می آورم چه سفر عالی ای به ایران داشتم. فکر می کنم سال ۲۰۰۵ یا ۲۰۰۶ بود که به ایران آمدم. متأسفانه بعد از ۲۰۰۹ نتوانستم دوباره به ایران سفر کنم. به این دلیل که حتی فعالیت های دانشگاهی هم تحت تأثیر مخالفت یا موافقت با جریان سیاسی بعد از انتخابات قرار گرفته بود. حتی ابراز تمایل کردم به تهران برای تدریس و تحقیق بروم اما مقدور نشد. خب، من در تجربه تدریس در ایران چه کرده بودم؟ چیزی غیر از این بود که با دانشجویها، با شما و با دیگر استادان ایرانی بحث های طولانی مدت درباره سیاست کرده باشم؟ و این تجربه ای عالی بود. نه فقط تجربه دانشگاه،

بلکه تجربه دیدن مردم در زندگی روزمره هم برایم بسیار دیدنی و آموزنده بود. حتی باید بگویم ایران سیاسی ترین جامعه ای است که من در عمرم تجربه کرده ام.

۸ منظورتان از جامعه سیاسی چیست؟

منظورم این است که مردم ایران تمام مدت در حال حرف زدن درباره مسائل سیاسی هستند. تحلیل می کنند که چه اتفاقی برای حکومت می افتد، چه اتفاقی برای افراد سیاسی مثلا برای هاشمی رفسنجانی می افتد. مرتب درباره نقش روحانیون در سیاست ایران حرف می زنند. درباره مسائل اجتماعی حرف می زنند. مسلم است اینترنت و رسانه های جمعی جدید تأثیر گذاشته اند اما این تنها نیست. آنها روزنامه می خوانند و با

همدیگر درباره اش حرف می زنند. یعنی یک پارادوکس حس می شود. از یک طرف روزنامه ها و رسانه ها زیر نظر هستند و از طرف دیگر مردم به روزنامه و بحث سیاسی اهمیت زیادی می دهند. این حس که مردم مرتب دوست دارند بحث و گفت وگو کنند، بی نظیر بود. بنابراین باید بگویم چیزی که رسانه های غربی یا به طور کلی رسانه ها از ایران ترسیم کردند ربطی به تجربه من از ایران نداشت. بعضی از رسانه ها کلا تصویری افترض از ایران نشان می دهند که هیچ کس در آن آزاد نیست. اما خب، رسانه هایی هم هستند که می گویند ایران یک جامعه بی نقص است و نباید به پروپاگاندا ی آمریکا علیه ایران گوش داد. باید بگویم هر دو تصویر اصلا واقعیت ایران را نشان نمی دهد. نه این است و نه آن.

۹ به نظر شما روابط علمی دو طرف تا چه حد می تواند به ارتباط دو کشور کمک کند؟

شما وقتی به مسئله دیپلماسی علمی اشاره می کنید؛ این یعنی چند آدم از کشورهای آمریکا و ایران دور هم جمع شوند و با هم مباحثه کنند. توقع می رود آنها با هم صادقانه برخورد کنند و نظرشان را به هم بگویند. دیگر در چنین جمع علمی ای شما ایده و نظر و تحلیل را پنهان نمی کنی. حالا باید دید

آیا جامعه علمی دو کشور واقعا به آن رشد و بلوغ فکری رسیده اند که با هم آن طور که باید صادقانه حرف بزنند و همدیگر را تحمل کنند؟ آیا آن وقت کسانی که در آن بحث ها شرکت می کنند، با مشکل مواجه نمی شوند؟ البته باید گفت که دیپلماسی علمی تنها در بخش سیاسی نیست و تبادل ها در حوزه هایی مثل فرهنگ، هنر و مسائل اقتصادی هم انجام می شود.

۱۰ دعوت دانشگاه تهران در زمان ریاست جمهوری احمدی نژاد انجام شد؛ یعنی زمانی که ایران در سیاست خارجی چندان روی خوشی به کشورهای غربی نشان نمی داد، درباره این دعوت برابمان بگویید.

اگر صادقانه بخواهم جواب بدهم باید بگویم به این دلیل که من خیلی منتقد سرسخت سیاست خارجی آمریکا بوده ام، که مسلما سیاست خارجی آمریکا، ایران را هم دربر می گرفت، به این کشور دعوت شدم. من همچنان هم منتقد این سیاست ها هستم. در آن موقع از من در دانشگاه تهران خیلی استقبال شد چون کارشناس های این دانشگاه هم معتقد بودند که سیاست آمریکا در خاورمیانه، مثلا جنگ عراق و وضعیت عراق بعد از جنگ، جای انتقاد دارد. اما من می گویم حتی اگر چنین هدفی داشتند -که یعنی یک آمریکایی با آنها در انتقاد از سیاست خارجی آمریکا درباره ایران هم صدا شود- اشکالی ندارد. چون آن سفر و آن ارتباط فرصت های بسیار و فضای دیگری به من داد تا جامعه ایران را از نزدیک ببینم و ارتباط با جامعه ایران را تجربه کنم. اصلا هم این طور نبود که چون من به آن دلایل که گفتم به ایران آمدم، پس مرتب تحت کنترل بودم. اصلا این طور نبود.

۱۱ در مذاکرات اخیر هسته ای خیلی از تابوها در رابطه میان ایران و آمریکا شکست، مثلا سه دهه قطع رابطه با مذاکره وزیران خارجه دو کشور تغییر کرد. در این باره چه فکر می کنید؟

در دهه گذشته ایران و غرب مذاکرات زیادی با موضوع برنامه هسته ای داشتند. خب همه جلسه ها برای طرفین موفقیت آمیز محسوب نمی شد. اما اتفاقی که اخیرا افتاد و منجر به نوشتن سند برجام شد، خیلی مثبت بود. نه فقط به دلایل تکنیکی و برد و باخت های سیاسی، بلکه به دلیل فضای مثبت و امیدی که ایجاد کرد.

ادامه در صفحه ۷

نگاه

سیاست خارجی ایران و شرایط امنیتی جدید در خاورمیانه

محمد عربشاهی کارشناس مسائل خاورمیانه

● ماهیت پر تحول و رقابتی مسائل خاورمیانه به نحوی است که همه کنشگران اصلی منطقه سعی دارند در شکل گیری نظم منطقه ای بر اساس منافع و امنیت ملی خود بیشترین سهم را داشته باشند و طبیعتا ایران هم در نقش یکی از همین کنشگران، از این قاعده مستثنا نبوده و نگرانی های مشروع امنیتی خود را دارد. تهدیدات اخیر دولت جدید ایالات متحده که همسو با سیاست های برخی همسایگان منطقه ای ایران است، بی تردید در صورت استمرار، فضای منطقه ای جدیدی را خلق می کند و این شرایط نیازمند تبیین زوایای مهمی از سیاست خارجی ایران جهت درک و برداشت درست همسایگان منطقه ای و دولت جدید آمریکاست. واقعیت های ایران از زوایای مختلف به نحوی است که آن را به مسائل جهان عرب و خاورمیانه در مفهوم وسیع آن متصل می کند. این مسائل فرصت ها و تهدیدهای زیادی را وارد حوزه سیاست خارجی ایران می کند که با بروز تحولات سیاسی جدید به ویژه در یک دهه گذشته، سطحی از حضور فعال ایران در منطقه و مشارکت در روند تثبیت نقش ها و نظم های جدید را اجتناب ناپذیر کرده است. تعبیری که برخی همسایگان منطقه ای ما از این حضور فعال داشته و بر آن اصرار دارند، تلاش عامدانه ایران در تهدید امنیت منطقه و به تبع آن، تهدید امنیتی آنهاست. این تعبیر که بر مفروضات غلط استوار است، در چند سال گذشته و در میانه تحولات خاورمیانه و هم زمان با مذاکرات هسته ای و امضای برجام، مانع اصلی تلاش های ایران برای گسترش همکاری و ایجاد یک نظام سیاسی امنیتی با مشارکت کشورهای منطقه بوده و به محرک اصلی برای بازدارندگی از نقش و نفوذ ایران تبدیل شده است. آنچه هم در روزهای گذشته بر این قضای منفی افزوده، نوع سیاست های اعلامی و تهدیدهای آگاهانه ایالات متحده است. در این شرایط، معمای امنیتی جدیدی برای ایران در منطقه شکل می گیرد که بیش از هر چیز نتیجه راهبردها و اهداف آمریکایی در منطقه و همسویی سیاست های برخی همسایگان منطقه ای با آن است.

ادامه در صفحه ۷

الو شرق ۰۲۶۰۸۸۶۴۰

sharghline@sharghdaily.ir پیامک: ۰۴۹۹۰۳۰۰

● درخواست از رئیس جمهوری: کارگران چاپخانه ها و کارکنان مطبوعات که ۲۵ سال سابقه کار دارند و حق بیمه آنان به طور کامل پرداخت شده است، قرار بود بازتستته شوند؛ زیرا عده ای از جوانان تحصیل کرده بی کارند، از رئیس جمهوری تقاضا داریم دستور دهند این موضوع پیگیری شود تا کارکنان بیش ازاین در انتظار نباشند.

علی، از بیمه شدگان تامین اجتماعی با بیش از ۲۵ سال سابقه کار ● بیمه سلامت: بیمه سلامت هشت هزار میلیارد تومان کسری بودجه دارد و این موضوع باعث شده تامین اجتماعی پولی برای پرداخت بدهی به مراکز درمانی نداشته باشد. امیدواریم این مسئله که در مجلس شورای اسلامی هم مطرح شده است، با رسیدگی همه جانبه رفع شود تا بیمه شدگان بتوانند به راحتی از امکانات لازم برخوردار شوند.

● تمدید به جای تعویض گذرنامه: افرادی که تاریخ اعتبار گذرنامه آنها تمام شده است، باید با مراجعه به مراکز مربوطه پاسپورت جدید تقاضا کنند. پیشنهاد می شود مسئولان صدور گذرنامه، همان گذرنامه ها را تمدید کنند تا مردم مجبور نباشند هزینه ای دوباره پرداخت کنند.

مجتبی کریمی ● غرفه های غیربهداشتی! در برخی ایستگاه های مترو از جمله ایستگاه شهید حقانی که شیر آب تصفیه شده وجود ندارد، ساندویچ فروخته می شود و کارکنان غرفه ها برای شست و شوی دست ها و رعایت بهداشت با مشکل مواجه اند و از طرفی هم باعث تهدید سلامت مشتریان این گونه مکان هاست. از این رو ضرورت دارد مسئولان شرکت واحد قبل از اجاره غرفه ها، ابتدا به مسائل بهداشتی توجه کنند!

سعید عقیلی ● به نظر بنده و بسیاری از مردم و کارشناسان اقتصادی و اجتماعی، حداقل حقوق دریافتی کارگران و بازنشستگان در سال جدید (۱۳۹۶)، با توجه به تورم موجود و معیار مشخص شده خط قرمز و میزان تعیین شده زیر خط فقر، به هیچ وجه نباید کمتر از دومیلیون و ۵۰۰ هزار تومان در هر ماه باشد. یک مخاطب

INSTRUMENTS FOR PROFESSIONALS™

برایت لینگ

WELCOME TO OUR WORLD

SARMAN Co.

No. 1832, Dr. Shariati St., Next to Pol-E-Roomi, Tehran - Iran